

IRODALOM.

T. Wagner Jugend Berechtigte Übersetzung aus dem Französischen von J. Schröder. (Leipzig. Verlag von Friedrich Jansa, 1911. 8-ad ré 356 lap. Ára 5 kor.)

Szerzőnk művében főleg a jelenkor rideg materialismusa ellen küzd, különösen pedig azt a célt akarja elérni, hogy nemesen gondolkodó, ideálisan érző ifjakat neveljünk, oly ifjakat, kiknek határozott erős jellemök van, melynek alapján ők magok magokat fegyelmezni tudják.

Igaz, hogy Wagner francia állapotokat tart szem előtt, de ezek az állapotok majdnem minden országban ugyanazok.

Wagner művében intó szavát felemeli a mai modern élet ellen, mely az idegeket nagy mértékben megfeszíti, melynek következtében az akaraterő megtörik és a vért elrontja, sőt a mai étkezés is, különösen a túlságos sok hús és erős szeszes italok élvezete nagyban hozzájárult ahhoz, hogy idegeink oly gyorsan ki-merülnek.

Szerzőnk azt állítja, hogy a mai, a fővárosban élő tanulóifjúság egészsége van megtámadva; a nagy városokban uralkodó egészségtelen körülmények következtében.

Ismeretes, hogy magok a nagyvárosok emberölők. Borzasztó sok embert és erőt emésztenek fel e nagyvárosok és lakosságuk gyorsan apadna, ha erre nézve egyedül magukra volnának utalva és különösen az ifjúságra nézve e városokban az egészségi viszonyok a legrosszabbak. A túlfeszített munka, az egészségtelen szórakozások még a legegészségesebb ember egészségét is aláássák; az éjjeli élet, a virrasztás, a rossz levegő, a természettől oly erőmegfeszítéseket követelnek, amelyek előbb vagy utóbb megboszulják magukat. Ellen-súlyozója ezen természetellenes életnek, mely az agynak és idegrendszernek oly veszedelmes — Wagner állítása szerint — a *testi gyakorlat* és a *kézi munka*. Igaz, hogy újabb időben egyes sportot űzünk, de a testi munka, különösen a mezei munka, ezen legtermészetesebb és legegészségesebb foglalkozás, még mindig el van hanyagolva.

Különben Wagner még egyszer, «Das Handeln» című fejezetben visszatér a földi munka hasznos voltára, újra kiemeelve, hogy a mezei munka a vért egészségesebbé teszi, az akaratot edzi, megtartja a jó kedvet — ha ez már meg van — és visszaszerzi, ha már elveszett. Sokkal vidámabban élünk — teszi hozzá a szerző — ha a testnek megfelelő és természetes tevékenysége van: a szellemi élet az ilyen foglalkozással ahelyett, hogy veszítene, csak nyerhet. Általában rendes körülmények között a tanuló ifjúságra nézve nem oly könnyen hozzáférhető a mezei munka, de itt vannak a szünidők és erre az időre azt tanácsolja Wagner az ifjúságnak, hogy aki csak teheti, menjen falura a mezőkre, és kérje meg a földműveseket, hogy a mezei élet titkaiba avassák be, mert a mezőkben lélek van, a földnek barázdáiban, a búzakaralásokban, a növényekben, a mezőkön egy jó tanokkal és kiváló erővel telített, mindent enyhítő és jótékony lélek honol.

Wagner művének további fejezeteiben azt állítja, hogy az egészséget és az élethez való kedvet ép úgy kell ápolni, mint az ismereteket és az erényeket. Élénk színekkel ecseteli továbbá szerzőnk az alkoholizmus pusztításait és fölemlíti, hogy a tönkremenés, a betegségek, bűnök, fanatizmus és néplázadások indító okai $\frac{9}{10}$ részben az alkoholizmus, mely rosszabb a háborúnál vagy a természet akármilyen csapásánál.

A «Neue Wege» című fejezetben szerzőnk már most amaz utakat és módokat sorolja el, melyek az ifjúságot a mai erkölcstelen és rossz helyzetéből kimenthetnék. Tanácsai a következőben kulminálnak. *Tegyétek a legjobbat, amit szereztek, ahhoz amit örököltetek, akkor élni, fogtok és lelketeknek új otthont fogtok alapítani.*

Ezen elv keresztülvitelére szerzőnk a jó sajtóra, jó könyvekre és különösen az iskolára számít.

Igen érdekesek még Wagner ama fejtegetései, melyeket a családi életéről elmond.

Mindent összefoglalva, Wagner könyve egy nagy értelemmel és szerető szívvel megírt munka, melynek kiváló és nemes célja van és ezen cél nem egyéb, mint a romlott ifjúságnak a teljes elzülléstől való megmentése.

(Székesfehérvár.)

Téri József.

*

Lasz Samu dr., Földrajzi Olvasókönyv. I. rész. Magyarország. Lampel. 1912.

Nem pusztán tankönyvujdonságról akarunk beszámolni most, mikor a címben jelzett könyvet ismertetjük. A földrajztanítás egészséges irányváltozásának első, jelentős mozzanatát üdvözljük benne.